

"FANZIN"

VEDECKO FANTASTICKÝ ZPRAVODAJ A INFORMÁTOR

VYDÁVÁ

SCIFI VILLOIDUS

SFK MFF UK

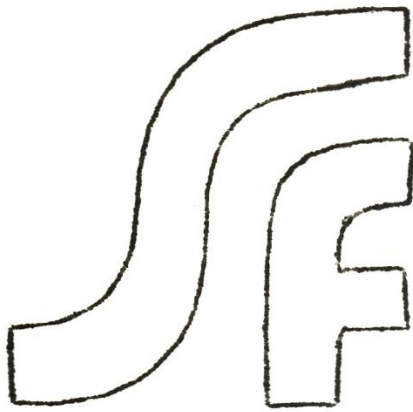

SAYO

1985. 7

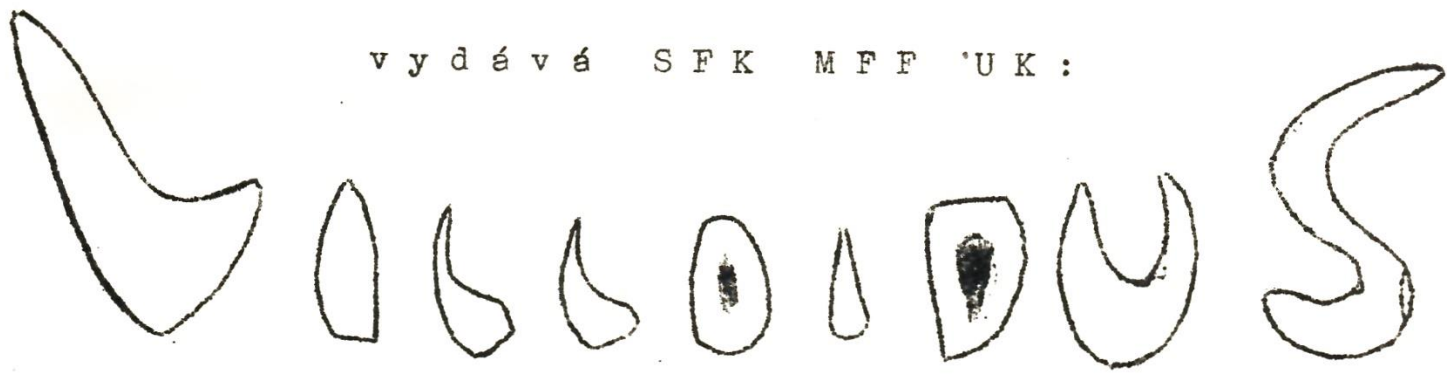
7 = 7 = 7 = 7

f a n z i n
t a s t i c k ý
p r a v o d a j
f o r m á t o r

v ě d e c k o -

v y d á v á S F K M F F ' U K :

O B S A H :

zpráva	str. 2	Po stopách huňáčových /Jiří K./
překlad	" 4	A.Zimniak: Nejdelsí svatební cesta
zpráva	" 10	Kapitán EO /-bov-/
povídkový experiment se strojem času	" 11	P.Kosatík: Paměťový problém profesora Pronsona
	" 12	P.Kosatík: Překonaný objev profesora Pronsona
	" 14	P.Kosatík: Podivné proměna profesora Pronsona
	" 15	P.Kosatík: Něco není v pořádku
	" 16	P.Kosatík: Nepěkné události v kabinetě profesora Pronsona
	" 17	P.Kosatík: Úhel pohledu
esej	" 21	Kapitoly z prehistorie české fantastiky /Pagi/
povídka	" 24	I.Kmínek: Matka Cellula vypravuje
"recenze"	" 27	"Recenze" - Hledání budoucího času /P.Kosatík/
poznámka k recenzi NAŠE, SOUTĚŽ	" 28	Více faktu a taktů /B.Vorel/
	" 29	Hunáč zelený - posedmé !!!

SF: Fanzin pro vnitřní potřebu SFK Villoidus při FO SSM MFF UK Praha
 Vychází neperiodicky 5 - 7 krát ročně; NEPRODEJNÝ!
 Šéfredaktor: Martin Hlaváč
 Na čísle 7 spolupracovali: Zdeněk Rampas, Bohouš Vorel, Jiří Kr-
 tička, Jiří Svršek, Lída Maršálková a Vláda Widtman
 Náklad: 250 výtisků; počet stran 29; redakční uzávěrka: 14.12.1985
 Adresa: SFK Villoidus, kolej Hvězda 2/111, 1 62 08 Praha 6

PO STOPÁCH HUŇÁČOVÝCH

Upozornění: Tato zpráva byla uvolněna z dokumentů tajného charakteru. Z toho důvodu byla vynechána místní specifikace děje a osoby, zde vystupující, jsou uváděny pod iniciálami, aby byla znemožněna jejich identifikace. Zpráva je určena pro informaci mimovilloidovské sci-fi veřejnosti, a to v nejvyšší možné míře odtajnění. Členim SF klubu Villoidus není dovoleno uvedené informace vně klubu zpřesňovat nebo jakkoli doplňovat.

SF cenzor Villoidus.

Žijeme ve znamení převratné doby. Náš mozek, zahlcen výstupy z rozličných informačních kanálů, zpracovává denně nové a nové zprávy o převratných technologických objevech, revoluci v biologii a genetice, prudkém rozmachu mikroelektroniky, kybernetiky a bioniky, sociálních důsledcích vědecko-technické revoluce a ekologických katastrofách. Také nedávno vzniklý obor historických věd - villoidologie prožívá v těchto dnech svůj epochální nástup.

1. novodobá villoidologická expedice byla odstartována po dlouhodobých vědeckých přípravách, metodických, technických i organizačních. Z důvodů utajení byl zvolen anonymní dopravní prostředek, který zaručoval expedici co nejmenší nápadnost u agentů a fotografů. Deset nejlépe disponovaných členů staroslavného klubu Villoidus, kteří byli vybráni speciálním testem morálních, intelektuálních a fyzických předpokladů, se sešlo v odpoledních hodinách 11. října 1985 na nádraží-střed v P. Cesta jim rychle ubíhala a navečer dorazili do cíle cesty v C.

Ještě večer rozpečetil organizační velitel villoidologické expedice Ivo P. tajnou mapu místa C. a ostatní účastníky, kteří většinou nebyli do detailů průzkumného plánu zasvěceni, seznámil s přesným určením výpravy a podmínkami postupu. Diskuse a příprava materiálně technického zabezpečení se protáhly dlouho do noci. Leč nazítří časně ráno členové výpravy, nedávaje na sobě znát žádné známky únavy, ale naopak naplnění radostným odhodláním, stanuli kolem desáté hodiny v plné výzbroji ve výchozím bodu.

Od samého počátku akce se všestranně projevovala vynikající organizace a detailní připravenost každého jedince. Hodiny namávané průpravy a racionální využití moderních technických prostředků fyzikálního výzkumu efektivně přispívaly k zintenzívnění

produktivity pátrání. První kráčel vždy pohotový velitel Ivo P., praktický znalec terénu, za ním ostatní a naposledy zástupce velitele Martin H., šéfredaktor fanzinu, jediný další z badatelů, který měl též zkušenosti s pohybem ve zdejším regionu.

Kolem druhé hodiny odpolední se v prozkoumávaných prostorech rozlehl výkřik Stanislava J., který se poněkud odchýlil z vytyčeného směru "Mám ji...!" Během několika sekund se do místa volání seběhli ostatní členové expedice. Ano, byla to skutečně památná schránka z cedrového dřeva, obsahující legendární tzv. Západomoravský fragment, gotickou texturu z 2. poloviny 14. století, dokládající jediný v historii známý výskyt huňáče v Čechách. Tak byl uskutečněn první a zároveň nejvýznamnější objev villoidologie, dokazující kontinuitu villoidologického bádání v národní historii a stavící veškeré dosavadní teoretické studie na pevný, seriózní základ.

Badatelé se rozestoupili do kruhu, v jehož středu zůstal sám předseda klubu, držící vroucně jako svátost vzácný nález, a s pohnutou duší zaznívali hymnu Huňáčovu. Čestný velitel expedice a předseda klubu Rohouš V. poté dovolil každému z členů prohlédnout si titulní stranu rukopisu, uzavřel vzácnost do vakuového pouzdra a uzamkl do trezoru. Veselým krokem se vydala expedice na zpáteční cestu.

Zhodnocení 1. villoidologické expedice: Díky zodpovědné a kvalifikované přípravě proběhla expedice úspěšně, komplexně splnila všechny plánované úkoly bez nadměrného zatížení finančních fondů a neztratila jediného muže. Lze očekávat, že nový historický nález způsobí kvalitativní skok v hodnocení villoidologie, jejíž legitimita byla teď objektivně dokázána. Bude však třeba ještě soustavného metodického výzkumu, aby autenticita nálezu byla vědecky potvrzena a abychom se vyvarovali z historie známých nekonečných polemik a exaltovaných póz /viz. Dominik D.: "Příspěvek k otázce pravosti tzv. rukopisu královéhradeckého"/.

Tuto zprávu k radosti současníků a poučení potomků vybral, sestavil a sepsal, vše tak jak sám prožil a na vlastní oči viděl, kronikář villoidologické výpravy Jiří K., předseda Zaslíbené společnosti předních villoidologů.

se narodil v roce 1946. Je absolventem Varšavské Polytechniky v oboru chemie a pracuje jako specialista v "Instytucie Chemii a Technologii Organicznej". Debutoval v roce 1980 ve studentském týdeníku "Polytechnik" povídkou "Pojedynek". Publikoval SF texty v časopisech "Mlody 'technik", "Problemy", "Odglosy", "Kalejdoskop". Psal také satirické fejetony. Nedělí literaturu na krásnou a SF, jen na dobrou a špatnou. Připravuje sbírku svých povídek pro knižní nakladatelství.

Veselku jsme měli doslova šampaňskou - šumivý mok tekł proudem přímo do hrdel pilotů první třídy speciálního oddílu dálné kosmické plavby. Jejich dámy se taky neupejply a nezůstávaly daleko pozadu. Někdy kolem půlnoci, kdy už se halas smíšených hlasů stal o něco méně artikulovaným, zvedl z plochy letiště, na kterém všichni po turecku seděli, k hvězdnému nebi svůj mohutný trup kapitán Wielema a pozvedl k sobě svou ženu Wieledu. Kapitán se rozpřáhl a mrštil plnou láhev šampusu na lesnoucí se plášť rakety, bílé potůčky tekutiny se na něm rozkročily jak nohy pavouků z Aldebaranu. Když konečně nastalo ticho, Wielema zahřměl:

- Žž ... ženich má slovo!!

- Správně, Falucii, řekni něco na rozloučenou! - opakovala pis-klavě Wieleda.

- Moji draží - začal jsem a odkašlal si. - Jste všichni velmi laskaví, že jste svou přítomností ozdobili pro nás tak slavnostní událost - natáhl jsem ruku ke své ženě Hymelii, která svižně povstala a rozdávala okolo sebe okouzující úsměvy. Její kukadla zářila, jak dvě supernovy chvíli před výbuchem.

- Teď vás opustíme - hlas ženušky už byl v této pozdní hodině mírně zastřený, ale stále stejně svůdně melodický Chceme...

- He, he, to známe - přerušil ji drsně Wielema a vůbec vás nezdržujeme, dobře známe kouzlo líbánek, he, he! Ale než uletíte na křídlech lásky, musíte tu, před našima očima, uskutečnit starými

obyčejí posvěcený obřad...

Nastalo hrobové ticho, jen noční můry šustily v temnotě, kopulující na vyhrátém trupu naší lodi. Mesmerický třes mi přeběhl po zádech a ledvinách, když jsem na svém rameni ucítil teplou dlaň Hymelie.

- ... čili si s námi připít, jak se to kdysi říkalo, he, he! - dokončil kapitán. V hvězdném nebi se vznesl výbuch sborového smíchu, a zatím Wielema odněkud vykouznil dva buclaté kalichy na štíhlých stopkách. Po vypití jejich rubínového obsahu zahrály v duetu Mendelsonův pochod.

Bylo to, jako by mi do krve přidal rozžhavenou lávu. Celá společnost se rázem stala červenou a Hymelia dokonce lososově růžovou. Pěstí sevřenou v kosmickém gestu loučení jsem pozdravil shromážděné, chytil novoučkou, líbeznou ženušku a jediným skokem jsem dopadl do průlezu. Z hřmotem jsme prorazili atmosféru a hnali se rostoucí rychlostí mezihvězdnou cestou lásky.

Z rozkošné blaženosti vzájemného laskání jsme se vzpamatovali teprve v okolí Kassiopei - ten darebák Wielema nám musel přidat do vína zvláště silný nápoj lásky!

Hymelia se přituleně protáhla, nejspíše ještě vůbec nemyslela na přípravu snídaně. V tom tleskla a ukázala na obrazovky monitorů.

- Velrybouni na Laviníku! To bude úžasné!

- Opravdu si to myslíš? - zeptal jsem se nerozhodně. Lákala mě vidina pořádného občerstvení, například jaderka dmuchavky v mandlovém nálevu by nebyla špatná.

- Jistěže ano! Začneme u Velrybounů a to hned!

Nebylo pomoci. Nazí jsme vskočili do transformačního zařízení, které během nanosekund optimálně přizpůsobilo naše těla k podmínkám panujícím na Laviníku, i když bralo přirozeně v úvahu místní faunoflorofolklor. Potom jsme se kanálem modulovaného prostoru spustili přímo do magmových oceánů zářící pod námi planety. Nebylo to špatné, dokonce úplně fajn, i když rudé, těžké vlny měly teplotu šest tisíc stupňů. Okolo jezdili jako hory velcí Velrybouni, vesele ryčeli a sršeli blankytným ohněm. Taky jsem zaryčel a čile se ponořil, abych našel svou samici, neboť mnou už pronikala dráždivá bodání koncentrických stahů před oplodněním. Byl jsem v dokonalé kondici, miloval jsem ten zvláštní pocit, když se lidská mysl prolнула s fyziologií a smysly jiné formy života a zpřístupnila neobvyklou škálu vjemů.

- Tu jsem, Falucii! - duněla Hymelia jako vulkán. Její ohromné

baňaté tělo se volně vznášelo, obklopené hromadou oblých těl náhodných ctitelů.

- Už plavu! zahučel jsem a vrhl se přes moře ohně a lávy. Bodavé stahy se zkoncentrovaly někde v horní části vaku těla a za chvíli mnou otřásla skutečná křeč rozkoše, když jsem uviděl čtyři nevelké prohlubně v hlavě mé vyvolené. Spojili jsme se, až láva okolo prudce zavířila, rej místních obyvatel, který nás obklopoval, vydával celou dobu tlumený hřmot na oslavu novomanželů. Aniž jsme se zdržovali, opustili jsme Laviník, a palubní zařízení nás bezchybně přetransformovalo zpět na lidi.

- To byla krása, můj milý Falciušku! - Hymelia mě objala okolo krku.

- Jistě, Hymi zlatousta. Ale teď je čas na snídani - řekl jsem a vložil do pícky táč jadérek dmuchavky.

- Ať je po tvém - svolila ne bez zdráhání a oblékla si košilku průhlednou jak zřídlo pramenité vody, která jí nesahala ani k pupíku.

Jedli jsme s chutí a nabírali síly do dalších medových dní a nocí líbánek. Nemohl jsem předvídat další jejich průběh, a to je škoda. Kdybych vlastnil, tehdy ještě nevynalezený, turistický futuristický anticipator, a kdybych ho měl navíc všitý v levé stěně vnitřní části žaludku, určitě bych cítil mdloby a cestu zkrátil. Pak by všechno proběhlo normálně: usídlili bychom se na nějaké pokojné planetě s růžovým sluníčkem, zplodili dva nebo tři tucty potomků, já bych jí dával výplatu a ona mi vařila guláš z kýty orangutana, kterýchžto zvířat by se množství potloukalo po zelených skalách našeho smaragdového globu. Ale nepředbíhejme události.

Hvemi si s plnými ústy jadérek notovala oblíbenou melodii a lozila pod stolem bosými chodidly po mých kolenou a stehnech. Náhle vydala neartikulovaný výkřik a skočila k monitorům.

- Podívej, Falucii! - vykřikla konečně, když polkla potravu.

- Nic zvláštního. Hvězda - Žvýkal jsem stále klidně, i když za krkem mě mrazilo.

- To je přeci Velký Canopullus s rojem svých kouzelných planet a mezi nimi Cik-Cak-Ušatek a Bajecie, na které žijí Rozkošníci Velkouští! Že bys už stačil zapomenout na naše zásunbní výlety? - Nezapomněl - řekl jsem přidušeným hlasem a vstal. Cítil jsem rostoucí touhu. - Pojď už!

- Hned, chvíličku - Hymelia chvíli zápasila s košilkou, konečně ji shodila na podlahu a oba jsme vskočili do čelistí transformačního zařízení.

Na Cik-Cak-Ušatku se všechno vlnilo pohybem tam - zpět a mělo dlouhé, špičaté uši: jako-tráva, jako-houby, jako-stromy, jako-oblaka a už ne jako, ale skutečné Nořilenky. Byly nádherné, lehaly na zem, malé a spanilé, lezly na sebe a berbřily. A já jsem berbřil taky. Dělal jsem to takhle: skákal jsem na jako-Hymi nohama a najednou jsem byl lehký, lehoučký, neboť jsem se celý nadouval. Laskal jsem její tělo svými jemnými chodidly a cítil stále větší slast, moje uši rostly, mohutněly a stavěly se do pozoru. Konečně z těch vlkodlačích uší začaly padat v kapičkách oplodňující substance. Pokaždé, když se taková kapka kapka střelila do těla jako-Hymi, mnou projela vlna rozkoše, a když se trochu oplodňující substance dostalo do samé dělohy, naše společná extáze dosáhla nejvyššího vrcholu. Tak jsme bez přerušování setrvali ve stavu rajske blaženosti hodně hodin, v té době byly kapky zezadu usměrňovány švitořícími jako-ptáčky, kteří se podobali amorkům. Přerušovat jsme museli jen kvůli hladu, protože jídlo ve stavu permanentní rozkoše buď zmenšuje blaženost, nebo ztěžuje trávení. Následující planetou, kterou jsme navštívili, byla Bajecie. Tam jsme se milovali jako statné exempláře Rozkošníků Velkoustých způsobem pro nás zvláště netypickým, i když pozorovaným v podobných variantách dokonce u zemské fauny. Při miliony let trvající evoluci samičí samičí pohlavní orgány vrostly tak hluboko dovnitř těla, jistě, aby se schovaly před nepříznivými vnějšími podmínkami, že se k nim samec musí dostávat zevnitř. Za tím účelem ho samici polyká. Přitom rozkošně otevírá svoji širokou pusinku a on po hmatu uvnitř měkkého slizu útrobu koná svou povinnost. Další osud samce závisí výlučně na samici, jestli ji uspokojil, může ho vyjmout hrdlem, sahajíc hluboko svým hadovitým výrůstkem, nebo taky strávit, když se něco nepovedlo, nebo když je hladová. Mužských jedinců, s postavou přirozeně o mnoho menší, je tam dostatek a získat nového není problém.

Můžete si domyslet, že jsem navštívil rozkošnou Bajecii ne bez odporu, ale nakonec jsem to pro svou krásnou Hymi udělal. Určitě nikdo nikdy nevníkal do nitra jejího těla tak hluboko jako tehdy já!

S úlevou jsem opustil tu planetu krajního matriarchátu a šťastná Hymelia, aby mi vynahradila všechny těžkosti, zamířila s lodí k sídlu Spanilek. Splývaly líbezným letem z teplepomerančového nebe přímo do intimních budoárů, kterými byla zastavěna celá planeta. Samo čekání v takovém budoáru bylo rozkoší. A to už nehovořím o tom, co následovalo.

Navštívili jsme ještě hodně planet a milovali se spolu v různých

podobách jejich obyvatel. Například brungřidlili s Pižmodlouhono-
hými Náhlechutěmějkami /až hanba psát, co vyvádějí, a je k tomu
třeba pěti jedinců, tak jsme trojici museli chtě nechtě přibrat/,
faldosnubilem v podobě tlustého Bakhuluse s Hymi-Přelétavkou, mi-
lovali se spirálově, vtělení v šroubovce, a taky dotekstisklas-
kali se jako amebální Hltavci-Dojmosaví. Uff, to byla fuška!
Jednou jsme přelétali nedaleko neobydlené planety Mhrer, a že
jsem se zrovna rozhodl vymočit normálně na zem, místo obvyklého
použití destilačního zařízení, zastavil jsem loď a vskočil do
transformačního zařízení. Za mnou - jako obvykle chtivá dojmů -
Hymelia. Nevím, který ďábel mě tehdy pokoušel - nejspíš sám Satan
z řerného Jádra Vesmíru, žárlící na náš rozpustilý způsob sou-
žití. Ale vždyť to byl přece náš medový měsíc.

Dopadli jsme na povrch globu jako dva draci mnohohlaví, mnohooho-
noví a pokrytí vystupujícími šupinami. Avšak Hymi byla stále
pěkná, přinejmenším v mých sto třiceti dračích očích. Zamával
jsem ji několika ohony a tryskem jsem zaběhl za převislou skálu,
zdvihl několik desítek nohou a ulevil si.

Teprve asi po deseti minutách jsem si všiml druhého draka, který
si mě se zájmem prohlížel. Ne, nebyla to Hymelia. A tak se pla-
neta ukázala být přec jen obydlenu!

- Vítej, bratře - zabručela jedna z tlam. - Jsem Ghrmb.

- Falcius.

- Dej si síru, prosím.

Na všech jazycích se mi **začaly sbíhat sliny**. Důvěřivě jsem se
přiblížil a on mě tehdy kopl do žaludku největší ze svých nohou.
uviděl jsem miliony tančících hvězdiček a ztratil vědomí. Když
jsem se konečně vzpamatoval, naše loď už s hluchým hřmotem odlé-
tala za hranice mizivé atmosféry té zatracené planety.

Teprve tehdy jsem pochopil. Tam na palubě, ten prokletý drak v mé
vlastní tělesné **schránce cizoloží** s nic netušící Hymelií!

V bezmocném vzteku jsem byl všemi ohony o skály a ryčel zlostí.
Tehdy přišla Ghrmba.

- Vstávej, starý! Podívejme se na něho, opil se sírovkou a vy-
vádí. Zvedl jsem hlavy. Byla odporná a navíc se chovala jako cí-
sařovna.

- No, uháněj do lesa, sbírat kořeny!

- To si vyprošuji. Nejsem tím, za koho mě máš.

- A kým bys měl být?! Nezačínej s tou svou starou písničkou, jako
obvykle po sírovce, že jsi někým jiným a hraješ tu jen jakousi
náhodnou roli!

Chtě nechtě, jsem se dal do vykonávání kořenů, které jsem nosil

Ghrmbie a stádečku roz dováděných dráčátek. Své získané manželce jsem se v ničem nemohl protivit, protože byla větší a těžší, mimo to se malá vždy přidala k ní. Musel jsem tedy plnit všechny choutky dračice, a už zvláště svědomitě, když si lokla tekuté síry - tehdy se stávala nemožnou. Následkem toho bylo, že se rok co rok z kožnatých vajec klubala malá dráčátka.

Představte si, že jsem na této planetě strávil plných sto padesát let! Dračí svět musel být obdobou pozemského pustého ostrova, protože v tom období tam nepřistála žádná loď.

Leč jednou se moje přání konečně vyplnilo. V dáli na mračném nebi visela kapka, rtuť a z ní se translační spirálou na povrch planety spustil statný drak. Zavětril hlasitě a pustil se tryskem přímo za převislou skálu.

- Buď zdrav, bratře - zabručel jsem a chvěl se netrpělivostí.

- Napíješ se tekuté síry?

- Jen klid, bratříčku, uklidni se, na mě to neplatí. Jsem Ghrmb, přišel jsem tě vystřídat.

- Co?! - zaryčel jsem, vrhajíc se dopředu.

- Stůj! Jestli mi ublížíš, budeš tu muset zůstat s Ghrmbou. Ona stále potřebuje pořádného samce, na to si dám utnout všechny ohony.

Zastavil jsem se, dusíc se vzteky. Jeho slova na mě udělala dojem. Ty zatracený plaze! - zařval jsem.

- Omlouvám se jen za ten úder do žaludku. Nebylo prostě jiné řešení. A zbytek, čili další průběh, je všude stejný: u Lidí, u Draků, Velrybounů nebo Nořilenek. Můžeš mi věřit, vždyť jsem těch sto padesát let nezahálel. Tak se měj! Vracím se ke své první, protože mám pro ní ještě ze štěněčích let slabost...

Vzdálil se, a já jsem, aniž bych ztrácel čas, vkročil do transformačního zařízení a byl jsem na palubě. Z rozkoší jsem si ohmátával tvář: skutečný nos, oči a jedna jediná ústa! Dal jsem hned plný tah a hnál se prostorem, jak čert utíkající před svěcenou vodou.

A dodnes bych spokojeně létal jako pilot první třídy dálné kosmické rozvědky, kdyby bláznivý lidský důmysl nevyprodukoval Elixír. Nemohl jsem odolat pokušení a už po prvních doušcích jsem cítil, jak se všechny části těla naplňují mladistvou energií a v hlavě mi vřelo. Vyhledal jsem Hymelii - jak ona vypadala! Draci přece jen stárnou pomaleji než lidé. Nepozorovaně jsem ji přimíchal Elixír do bylinek a s požitkem pozoroval, jak se jí zvadlá kůže napíná, tvary nabývají na jadrné oblasti, v očích se objevuje lesk. Tak, to byla opět moje Hvmi!

Pro všechny případy jsme se ještě jednou vzali. Veselku jsme měli vskutku šampaňskou - celý speciální oddíl pilotů dálné kosmické plavby společně se svými manželkami a přítelkyněmi si po opití Elixírem spravoval chuť jinými nápoji, sedíc po turecku na ploše letiště. Konečně kapitán Wielema zvedl svůj mohutný trup k hvězdnému nebi, rozpřáhl se a mrštil plnou láhev šampusu na lesknoucí se plášť rakety.

- Žž ... ženich má slovo!! - zahřměl.

- Mojí draží - začal jsem a zhluboka si oddechl. Ze svého místa jsem zřetelně viděl velké můry, vztekle kopulující na vyhřátém plášti rakety. A dál byla věčná noc, uprostřed které se v nepochopitelném rytmu stále rodily a umíraly hvězdy.

/z měsíčníku "Fantastyka" přeložil Vladimír Wagner/

- - - - -

K a p i t á n E O

Zpěvák Michael JACKSON, superhvězda rock and rollu posledních let, se připravuje na hlavní roli v krátkometrážním filmu s rysy vědeckofantastického muzikálu "Kapitán EO". Jeho partnerkou bude Ajnelice Hustonová.

Film režíruje tvůrce "času Apokalypsy" Francis Ford COPPOLA a producentem je George LUCAS, kterého známe z "Hvězdných válek". Natáčení bude probíhat v dílně "alta Disneve.

/ podle XPK a Mladého světa 50/85 -bov-/

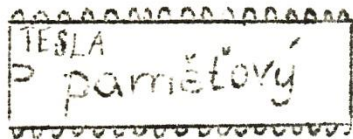
- - - - -

A nyní se začtěte do dílka Pavla Kosatíka - do jeho literárního experimentu, založeného na úvodní větě:

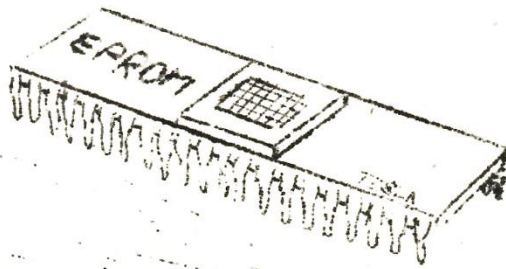
"První stroj času je na světě, pánové," oznámil profesor Pronson svým spolupracovníkům....

a spouště možností, jak to dopadne /nebo dopadlo?/.....

Pavel KOSATÍK:

problém

profesora

Pronsona

"První stroj času je na světě, pánové," oznámil profesor Pronson svým spolupracovníkům. Oba asistenti radostně zatleskali.

"Zní to možná hloupě, ale stačí jen napít se z této malé skleněné lahvičky a ocitneme se hluboko v minulosti," pokračoval profesor a zálibně si prohlížel tři drobné odlivky, v nichž šplouchala okrově žlutá opalizující tekutina.

"Co kdybychom ji ochutnali hned?" zeptal se jeden z asistentů.

"Proč ne, vždyť od toho jsme tady. Ale - málem bych zapomněl, musíme si vybrat, do kterého časového pásma chceme. Podle toho pak upravím poměr hustoty své kapaliny. Co navrhuje?"

"Podíval bych se tak tisíc roků zpět," navrhl druhý asistent.

"Výborně", právě s takovou koncentrací jsem počítal. Na zdraví, pánové!" řekl profesor Pronson. "Ale málem bych zapomněl - až do dna!"

Všichni tři vědci do sebe zvrátili odlivky s tekutinou.

Rázem byli o tisíc roků zpátky.

Kolem nich se rozprostíral bujný lesní porost, slunce jen tu tam vykouklo za korunami stromů.

"Podařilo se!" vydechli asistenti.

"Pst," vybídl je profesor. "Zapomněl jsem vám říci, že mezi sebou nesmíme mluvit ani na sebe jinak upozorňovat. Mohli by si nás pak všimnout - dívejte se, támhle někdo jde!"

Divoch, který slyšel jeho slova, strnul na místě. Hvizdem přivolal své druhy a během dvou minut byl profesor i se svými asistenty obklíčen.

"Divná náhoda," uvažoval profesor, když byli unášeni do tábora. "Lidojedi právě zde. Zřejmě jsem zapomněl, že v těchto místech dříve žily kmeny barbarů."

V táboře byli svlečeni donaha, postaveni ke kúlům a spoutáni silnými provazy. Divoši se zatím převlékali do válečných masek.

"Proč něco neudělíte, profesore?" zeptal se Pronsona první asistent. Divoši si nabrousili oštěpy.

"Rychle, profesore! Kde máte vodičku, která by nás zachránila zase

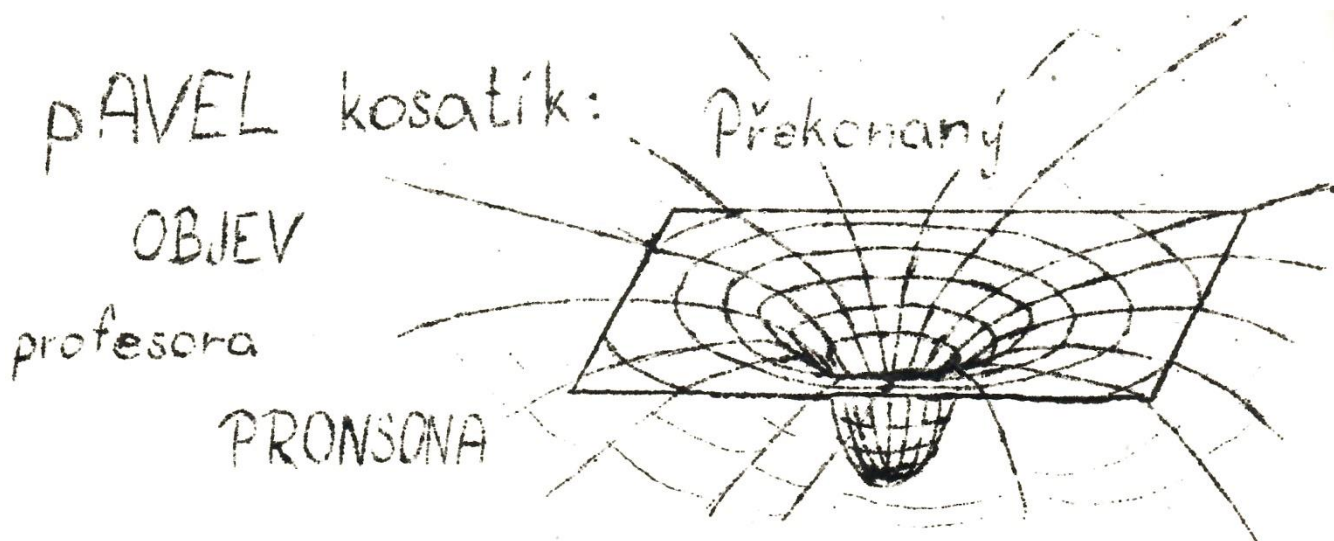
zpět?" ozval se asistent číslo dvě.

"Profesor na něho nechápavě hleděl.

"Vy jste si ji zapomněl vzít s sebou," řekl první asistent.

"Vy jste si ji zapomněl vymyslet," řekl druhý asistent zničeně.

Hrozivě zmalovaní divoši kráčeli blíž a blíž ...

"První stroj času je na světě, pánové," oznámil profesor Pronson svým spolupracovníkům. Oba asistenti se rozesmáli štěstím.

"Trochu vás ovšem zklamou," pokračoval profesor, když se usadili v pohodlných lenoškách. "Můj vynález sice umožňuje cestovateli přenos do budoucnosti, ale přináší s sebou rovněž řadu nevýhod."

"Žádné nesnáze nás neodradí od tak úžasného experimentu," vyhrkli naráz asistenti Kelly a Neil.

"Stroj času," pokračoval profesor, "přestože porušuje takřka všechny fyzikální zákony, které existují, je přece jen v jistém smyslu závislý na toku času. Není například možné izolovat kabinu stroje od působení času venku. V praxi to znamená, že se do budoucnosti sice dostaneme, ale současně zestárneme o patřičný počet let."

Asistenti tentokrát neodpověděli nic.

"Přeženeme-li zároveň jistou hranici časového skoku, dorazíme do budoucnosti již ne jako starci, ale jako mrtvolky.

Ani tentokrát se asistenti neozvali.

"Cesta zpět přirozeně není možná z důvod čistě fyzikálních. Čas spěje toliko vpřed, a nikam jinam."

Asistenti mlčeli jako zařezaní.

"Nyní se dostávám k jádru svého vysvětlení. Jelikož se ten, kdo podnikne úspěšný pokus se strojem času a odlétne do budoucnosti, nemůže vrátit zpátky, máme před sebou z roven první vynález, který nemůže být vynalezen. Protože všichni objevitelé zmizí nenávratně v budoucnu, aniž by stačili informovat lidstvo, nemůže také z objevu stroje povstat žádný praktický účinek."

Profesor se povýšeně a zároveň smutně podíval na svá asistenty.

"Vaše teorie je správná," řekl po chvíli asistent Kelly. "Má však jedno slabé místo. Z faktu, že vynálezce zmizí v budoucnosti, jste měl vyvodit, že stroj byl už vynalezen i dříve."

"Dokonce několikrát," doplnil ho Neil.

"Uděluji vám tímto pořadové číslo patnáct a jsem rád, že je nás zaso o jednoho víc. Společným úsilím dokážeme náš stroj dál zdokonalit a odstranit jeho vady. Mám dvěma se například podařilo zrušit problém stárnutí, se kterým vy dosud zápolíte."

"Vy jste ..." zašeptal profesor Pronson.

"Sir Isaac Newton, pořadové číslo jedno," řekl hrdě Neil.

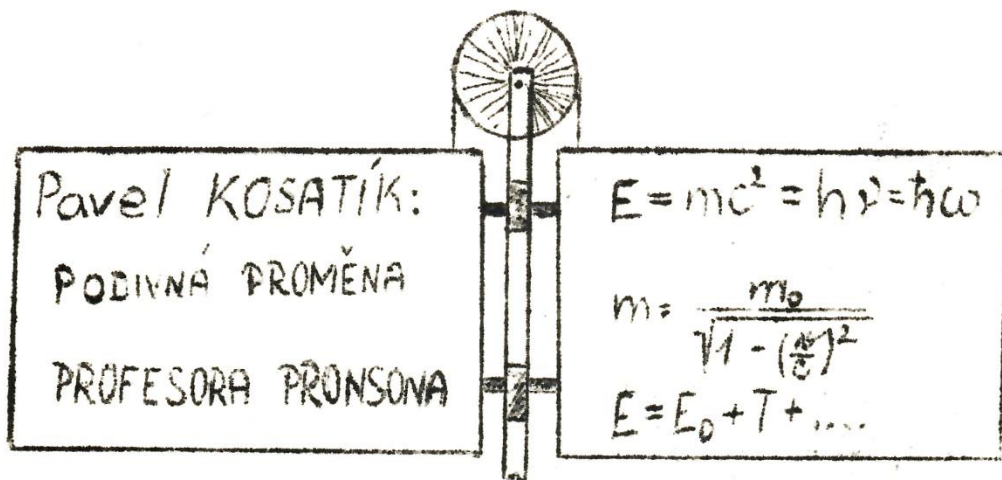
"Ty kudrny! Měl jsem se dovtípit," zavrtil hlavou Pronson.

"Neztrácejme čas," skočil jim do řeči Kelly. "Stroj má ještě řadu nevýhod. Dejme se do díla."

"Pane, nikdy by mě nenapadlo, že vy a já ..." vytřeřtil na něho oči profesor Pronson.

"Jakýpak pan, pro vás jsem Albert, kolego," řekl bývalý asistent Kelly a podal mu ruku.

"První stroj času je na světě, pánové!" oznámil profesor Pronson svým spolupracovníkům. "Bude to ovšem chtít trochu obšírnější vysvětlení." Oba asistenti se pohodlně uvelebili ve svých lenoškách.

"Až dosud chápali spisovatelé science fiction, snilkové a fantastové stroj času jako zařízení, které člověku umožní přesunout se v čase do jiného letopočtu a popovídat si tam buď se svými předky, nebo napráskat potomkům, kteří se tak zcela nevyvedli. Můj stroj času nepracuje na takovém principu. Stroj času podobného typu může existovat jenom ne papíře - jde o vědecký nesmysl, který popírá příčinnost mezi veškerými ději. Pojďte blíž ke mně, asistente Kelly."

Asistent Kelly šel blíž.

"Když vám teď vrazím pořádnou facka," řekl profesor Pronson a vlepil překvapenému Kellymu pohlavek, až to plesklo, "způsobím tím celou řadu následků, počínaje touto červenou skvrnou," ukázal na rudnoucí mozol na Kellyho napuchnuté tváři, "a konče nepěknými myšlenkami, která takový čin právě v této chvíli vyvolá ve vaší hlavě. Tyto následky nesmaže nikdo jiný, nežli zase čas. Děkuji vám, asistente Kelly, můžete se posadit."

Asistent Kelly si sedl.

"Každé jednání působí řadu následků, jež naše zkušenost, filozofie a věda pokládá za nezvratné. Úvahy o tom, jak člověk v minulosti nedopatřením zaškrtí svého tatínka a způsobí tím vlastní zkázu, jsou od počátku scestné. Z toho jsem také vycházel při konstrukci svého vynálezu."

Asistenti Kelly a Neil se u něho obdivně zadívali.

"Stroj času znamená přesun do jiného časového pásma. Dospěl jsem k názoru, že přesunu do daleké budoucnosti nelze dosáhnout bez odpovídajícího prodloužení věku člověka."

Oba asistenti vydechli zklamáním.

"Je to zklamání jen na první pohled. Díky mému vynálezu, který se obejde bez pavědeckých teorií, se člověk do budoucnost i doopravdy dostane, a co víc, neporuší tím žádnou kauzalitu, protože se nestane nic než to, že bude prodloužený jeho vlastní život."

"Aniž se vrátí zpátky" zeptal se asistent Neil.

"Aniž se vrátí zpátky," přisvědčil profesor Pronson. "A proč by se taky vracel? Bude prostě existovat, dál žít stejně jako dosud, jen o něco déle. Ani nebude chtít se někam vracet. Bude žít a hotovo. To je všechno."

"Jaký je ale princip vašeho vynálezu" zeptal se profesora Pronsona asistent Kelly.

"Už se k tomu dostávám. V podstatě je velmi jednoduchý. Při pozorování přírody jsem si všiml, že délka života závisí na tělesné teplotě a rychlosti látkové výměny v organismu, což velmi úzce souvisí s jeho velikostí a váhou. Čím je živočich menší, tím větší kvanta potravy v poměru k vlastní váze spotřebuje a tím rychleji také probíhá metabolismus v jeho těle. Naopak s rostoucí hmotností organismu, kdy zdaleka nejde o přímou úměru, roste i délka života. Hlavním předpokladem mého objevu je tedy zvětšit velikost člověka, zvětšit ji v závislosti na vzdálenosti v čase, které chceme dosáhnout. Budete-li se chtít dostat například o tisíc roků vpřed, zvětříme objem a hmotnost vlastního těla přibližně pětsetkrát. To je stěžejní princip mého vynálezu."

"Zajímavé," podotkl asistent Kelly.

"Začínám chápat," připojil se asistent Neil a pohlédl vzhůru na svého učitele.

V té chvíli konečně pochopil, proč profesor Pronson toho rána měří od hlavy až k patě osmdesát kilometrů.

"První stroj času je na světě, pánové," oznámil profesor Pronson svým spolupracovníkům. "Dokončil jsem ho včera večer. Chcete se se mnou zúčastnit prvního experimentu?" Oba asistenti nadšeně souhlasili.

"Dobrá. Uskutečněme tedy takovýto pokus: nastavíme náš stroj někam hodně daleko do minulosti, dejme tomu do dvacátého století. Zařídíme to tak, aby nám s sebou přivezl zpět nějakého hodně typického příslušníka lidské rasy. Jeho úspěšný přilet a následující rozhovor s ním pak budou přesvědčivým důkazem, že stroj času funguje a že lety do minulosti jsou možné."

Asistenti se posadili na svá místa k přístrojům a na profesorův pokyn uvedli stroj času do chodu. Na první pohled se nestalo nic zvláštního, nebylo nic vidět, ani žádný zvuk nikdo neslyšel, protože stroj času působí ve čtvrtém a pátém rozměru a jako takový je lidským smyslem nepostižitelný.

To malé chvíli se ozvalo pípnutí a uprostřed místnosti se mezi třemi vědci objevil člověk.

"Buďte zdrav," řekl u profesor Pronson. "Jste v budoucnosti."

"Ach," řekl muž. Rozhlédl se kolem sebe.

"Jmenuji se profesor Pronson a sestrojil jsem stroj času. Toto jsou mí dva pomocníci Kelly a Neil."

"Och," řekl muž. Zdál se být viditelně nespokojený.

"Posaďte se," vybídl ho profesor.

"Uch," řekl muž. Víc neřekl nic. Skácel se k zemi.

Oba asistenti k němu překvapeně přiskočili. Muž byl mrtev.

"Tomu říkám smůla," ulevil si profesor Pronson. "Chtěl jsem vědět, jestli i ve vaší přítomnosti skončí všechny pokusy takhle. V noci jsem přístroj vyzkoušel mnohokrát sám, a vždycky s tímto výsledkem. Každý člověk, kterého přivezeme, zahyne."

"Něco není v pořádku, pane."

"To není. Podívejte se na něj, jak vypadá! Jedna hlava. Jeden trup. Jen dvě ruce. Jen dvě nohy. Je to vůbec člověk? Dokázal by dýchat sirovo-dík? U všech dvaapadesáti atomových výbuchů, to se nám ta civilizační kontinuita pěkně vymkla z rukou!"

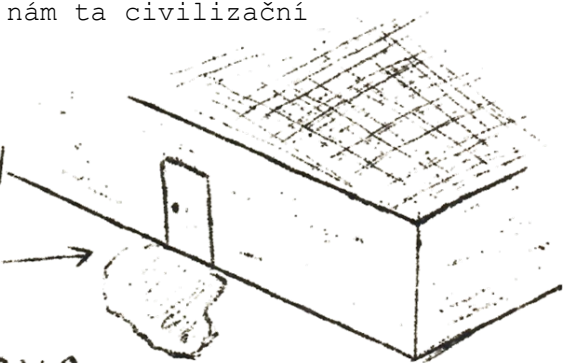
Pavel

Kosatík:

NEPĚKNÉ UDÁLOSTI

V KABINETĚ

profesora PRONSONA

"První stroj času je na světě, pánové, oznámil profesor Pronson svým spolupracovníkům. Oba asistenti ho zahrnuli chválou.

"Navrhuji, abychom náš objev hned na místě oslavili a potom podnikli první cestu v čase. Připravil jsem pro vás malé občerstvení," strhl se stolu ubrus, přikrývající v mísy s obloženými chlebičky, talíř jednobek, kaviár a pár lahví s moselským vínem.

"Zdá se, že mi chcete něco říci, Neile," obrátil se profesor na prvního asistenta, který zápolil s vývrtko!!.

"Uhodl jste, pane. Ve skutečnosti nejsem žádný asistent a nejmenuji se Neil. Jsem váš velký příznivec a obdivovatel vašich objevů. Přišel

jsem z budoucnosti, kde jste oslavován jako největší vědec všech dob. Teď si vás vyfotografuji a v redakci některých novin za vaše snímky dostanu majlant."

"Poněkud to mění situaci," řekl profesor Pronson zklamaně, "ale potvrzuje to, že můj objev byl správný. Nemám však rád fotografování, a proto z toho nic nebude."

"Ale bude," řekl asistent Neil a vytáhl pistoli.

"Ale nebude," zachraptěl asistent Kelly a zastřelil asistenta Neila. Profesor Pronson ani nestačil zamrkat.

Asistent Kelly se zasmál. "Šach mat, Pronsone, vaše hra skončila. Nenávidím stroje času a tím víc nenávidím vás, to je snad jasná. Je nás takových v budoucnosti mnoho, ale jen mně byl svěřen ten čestný úkol, abych vás zabil. Jsem teď šťastný, profesore. Chcete jet něco říci, než to do vás napálím?"

Pronson se na něj pozorně zadíval. "že jste vedle jak to jedle."

Kelly zabal zuby, zvedl pistoli a vystřílel do profesora Pronsona pět ran.

"Ztrácíme čas," řekl profesor, vytáhl paprskomet a zabil svého druhého asistenta.

Potom vytáhl z břicha vysílačku a chvíli otáčel knoflíky, než se mu podařilo vyladit příjem. "Haló," řekl. "Robot první třídy RB 1 splnil svůj úkol. Podruhé už ho nezabili. Ano, stroj času v pořádku vynalezen. Všechno bude klapat. Narodíte se, bez starosti. Já vím, doklepu to za něj. Vynaleznu ještě perpetuum mobile, jako on. Já vás taky. Všechno musí šlapat dopředu podle plánu, i kdyby na chlebe nebylo."

Pavel
Kosatík

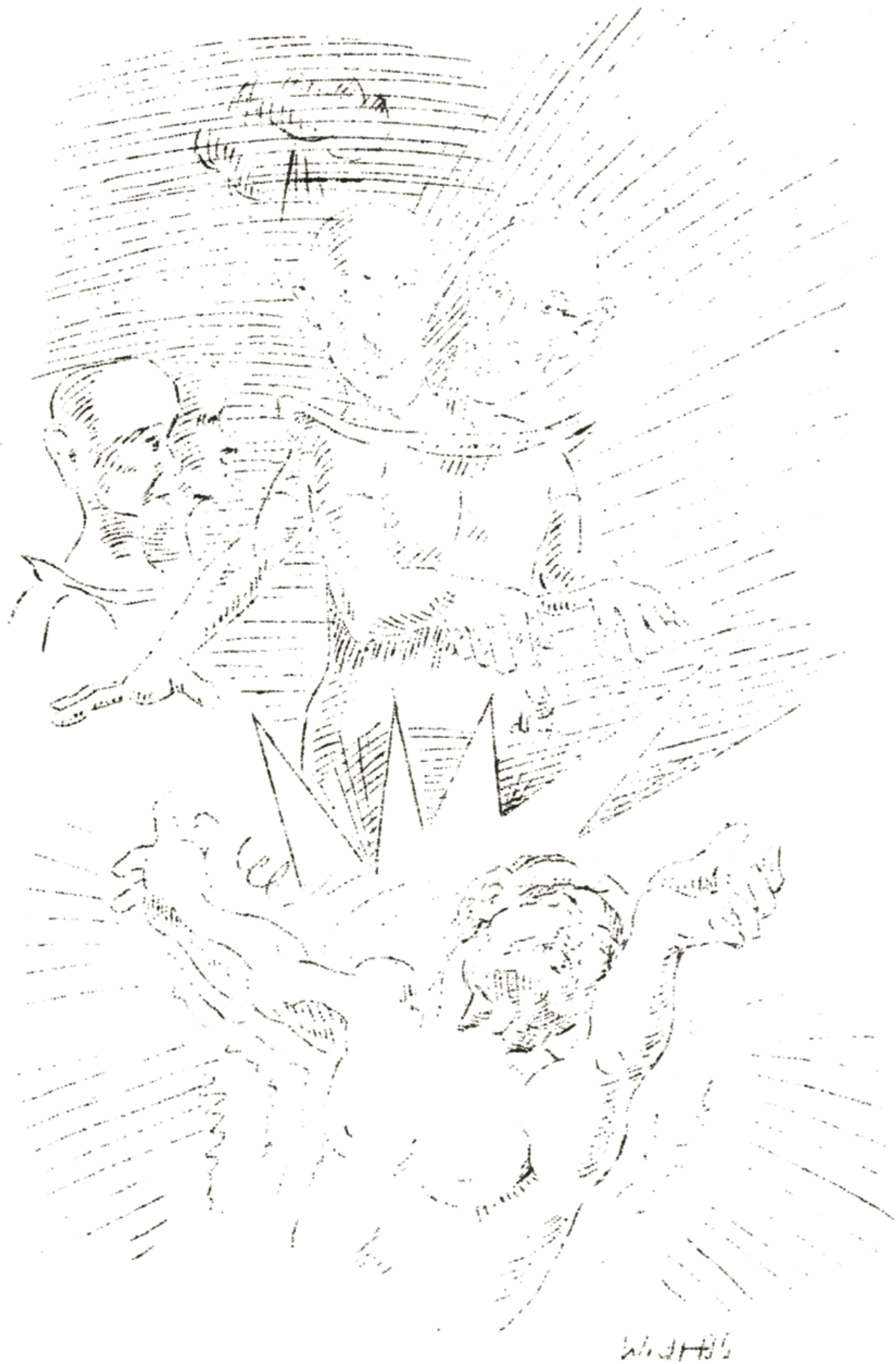
Úhel

POHLEDU

Jó, kamarádi, už pomalu stárnem a nedá se nic dělat, začíná nám připadat, že tenhle svět už není tak docela náš, že to s ním ti mladí kormidlujou někam bokem po svém, ale my jsme nejspíš byli zrovna takoví a nemá proto cenu dělat si s tím mrzutosti. Však ono už to nakonec nějak dopadne a doorejme, že aspoň trochu dobře.

Tak třeba ten problém s přelidněním Země. Malthus první zjistil, že klademe nějak moc vajíček na to, kolik jsme jich pak schopní vyplatit a uživit. Představoval si to sice náramně jednoduše, biskup vyčuraná, svolával na lidi hladomory a epidemie, který měly učinit přítrž celosvětového říjení, ale aspoň lidem ukázal, že problém tady je a že by se s ním mělo něco dělat.

Spousta jinejch lidí po něm nedělala nic jiného, než že bila na poplach, ale nic se nedělo, lidi souložili dál, a nejvíc právě ve válkách a epidemiích, jako kdyby doopravdy ucítili nebezpečí, který hrozilo jejich lidskému rodu. Proto už jenom spočítat všechny lidi byl pořádný problém a o es en si nikdy nebyla pořádně jistá, jestli je nás ještě sedm nebo už osm miliard, protože stačilo třeba v Číně vydat jedno obyčejný vládní usnesení a za devět měsíců bylo ne svět tři sta miliónů novejch Čiňánků, šikmookejch bojovníků v příští válce.

V některých státech to došlo tak daleko, že rodiny s víc dětma měly vyměřený vyšší daně a nesměly bydlet ve čtvrtích, kde žili normální slušní lidi. Kdo neměl děti, měl zadarmo jízdenky v tramvajích a dvakrát do měsíce předplacenou lóži v opeře. Na nárožích se vylepovaly plakáty se jmény občanek, které dobrovolně podstoupily potrat, a nejvyšší představitelé je ke svátku macech obdarovávali kyticemi květů. Pořád ale bylo víc těch, kdo se na antikoncepci a daně a vstupenky a kytky vykašlali a měli děti dál, protože jim to bez ohledu na zákazy připadalo normální.

Takže to potom šlo rychle: v roce 2000 šest miliard, v roce 2010 osm, o pět let později deset a pak už to šlo ráz na ráz, hlava nehlava, div se z toho počítače nezadřely. Byl to první problém, se kterým si vůbec nikdo nemoh vědět rady, protože za ním nebyly prachy ani válka, ale pouze a normálně přirozenost lidská. Prostě se teda všude na všech stranách rodilo a rodilo a nikdo radši nepřemejšlel nad tím, co bude dál.

Jo, pánové, teď právě přemejšlím, v kterým to bylo roce, když přišli. Muselo to bejt v sedmnáctým nebo v osmnáctým - náš nejmladší šel právě na vysokou a Wanda June porodila trojčátka. Bylo to v jednom takovém parným létě, který nás od té doby, co je kysličníků plnej vzduchec, jednom kuse pronásledujou.

Vypadalo to tak, že se jedný letní noci, když všichni seděli před barákama na schodech e povídali si a baštili a koukali na hvězdy v závojích, tý noci se na obloze rozsvítily stovky světél a pak ty světla začly klesat a přistávat a za chvílku si kecly kde se dalo a pozotvíraly se dvířka a z nich vyběhli ufíkáci emzáci a postavili stany.

Vyptávali jsme se jich, co to jako má znamenat, že se utábořili zrovna před našima borákama, ale oni se zasmáli a řekli, se přesně takhle přistáli i jejich kámošové všude na Zemi a furt se jenom smáli a my jsme nevěděli čemu.

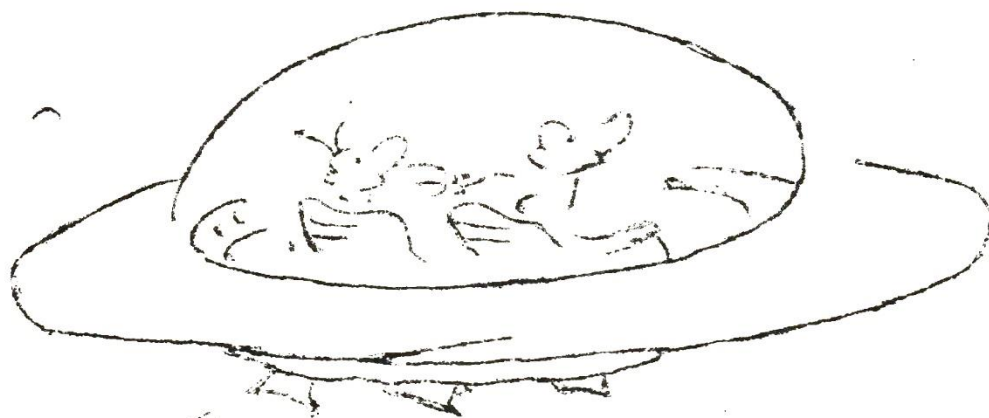
Druhej den vyšly všechny noviny s titulkem "Vítáme návštěvníky z Alfy Centauri," ze kterých se všichni mohli dočíst, že tihle hoši zaplavili úplně všechno a jsou teď úplně všude a všude stavši svý stany a zarážej do země kolíky a kopou vodní příkopy a budujou opevnění z ostnatého drátu a nad nima maj kulometry.

Když to tak už trvalo druhej tejden, zeptali jsme se jich, co od nás

teda budou chtít a jak dlouho to bude trvat, protože žít vedle nich nebyla žádná sranda a taky jich bylo hodně, ale přímo se zeptat kdy vypadnou se nikdo neodvážil. Jenomže to už se s náma skoro vůbec nebavili, lebedili se v těch svejch celtách a když jsme se přiblížili na dostřel, začali na nás řvát a chrastit uzávěrama.

Píšu o tom proto, abych ukázal, že se řešení problému někdy může přihnat z nejméně nečekané strany. Kdybysme se totiž s nima, s těma uříkama emzákama zelenejma zatracenejma nesetkali, štváli bysme se a mysleli bysme si, bůhvíjak na tom nejsme s přelidněním. No a teď máme úplně jiný problémy: místo přelidnění tedy máme přemzákování, je nás dohromady stoosmdesát miliard a ty kluci zelený se množej geometrickou řadou, no na zdar.

MÁTE ZNÁMOSTI MEZI AFONY ?

VYUŽIJTE TOHO !

Každý zájemce o historii české fantastiky dřív nebo později dospěje k závěru, že dosavadní literární věda ponechává její prehistorii tonout v mlhách. Této nepřijatelné situaci je třeba učinit rázný konec. Pojďme tedy poodhrnout oponu nad úvodními dějstvími české literární fantastiky ztracenými v hlubinách věků.

I.

První stopy české fantastiky

Kořeny české fantastiky musíme hledat hluboko v dřevní minulosti naší vlasti, mnohem hlouběji než uvádějí renomovaní autoři. První ze stop - i když zprostředkovanou - je řeč praotce Čecha na hoře Řípu. Již sám úvod: "Hle, zde leží zem ta, mlékem a smrdím oplývající..." Jak skvělý důkaz existence technicko-prognostického křídla sci-fi v době příchodu Čechů! Vidím zde autora, který bez využití vědeckých prací a informací veřejných sdělovacích prostředků dokázal širokým rozmachem - přesto v sevřené literární formě - evokovat obraz společnosti s rozkvétajícím zemědělstvím, doprovázeným bouřlivým rozvojem chovu skotu, která je současně postavena před problémy neustále narůstajícího znečišťování ovzduší. Již jen samo jadrné staročeské "smrdím" použité místo importovaných exhalací či smogu dokládá nám praotce Čecha jako odborníka fundovaného nejen v technické, ale i lingvistické oblasti. Jaká škoda, že tento geniální autor byl obklopen nic nechápajícími lechy, jejichž přízemní nedoslýchavost přetvořila první původní SF-termín v prozaickou pochoutku jménem strdí. A tak se nám tato nanejvýš nadějná stopa velkolepého díla ztrácí v hlučném mlaskání bezzubých úst stařešinů...

II.

Vznik tzv. "středního proudu" lidové fantastiky

Prognostika měla nadále své pokračovatele především v řadách výše postavených částí společnosti - vzpomeňme jen letmo na první českou autorku - kněžnu Libuši, jejíž nejznámější dílo "Praha v zrcadle věků" inspirovalo svou sugestivností dav fanoušků k vybudování nového sídelního města. Vedle těchto vyzrálých, avšak méně srozumitelných děl začaly vznikat výtvořky sice mnohem nižší umělecké hodnoty, zato svým dynamickým dějem mnohem bližší duši prostého lidu. Jako v každé době se i tehdy našlo dost "umělců", kteří nepovažovali za nutné ztrácet čas rozhovory s moudrými, a rovnou bez jakékoliv přípravy skočili přímo do víru událostí. Recept,

často dodržovaný až do dneška, byl jednoduchý - v kulisách přebíraných od příběhu k příběhu /čarodějný les, draci, jezinky, pidimužáci apd./ se odehrávají ty nejbanálnější děje, jejichž hrdinové jsou inteligencí blízcí autoru i jeho čtenáři - liší se však od něho téměř dokonalou nezranitelností a neuvěřitelným štěstím. Celý děj mívá zpravidla ještě kontext sexuální touhy /princezna, sousedovic Anča aj./. Zde můžeme s jistotou hledat počátky nejen tzv. "středního proudu" lidové fantastiky, ale i detektivek, hororů, špionážních románů a dalších oblíbených žánrů. Vrcholem této tvorby je v českých zemích mnohadílný cyklus Fantazy-opery o hloupém Honzovi. Máme závažné podezření, že odtud čerpali interpretaci i světově proslulí autoři Tarzana, Agenty 007 a jiných neprůstředných hrdinů. V kontextu světové literatury se tedy opravdu nemáme za co stydět. A to všechno v době, kdy do našich zemí ještě nedorazilo písmo!

III.

Česká fantastika na evropském výsluní

S příchodem písma do Čech následoval bouřlivý rozvoj fantastiky. Jako houby po dešti vznikala volná seskupení spisovatelů a nakladatelů sídlících v klášteřích. Vydavatelské termíny dosáhly již tehdy dodnes obvyklé úrovně několika let, pouze náklad byl poněkud nižší. Největšího rozmachu dosáhla filosoficko-psychologická větev sci-fi, opovrhující jak vědeckými výdobytky, tak stravitelným dějem. Navázala na celoevropské latinské hnutí, které bylo perfektně organizováno. V té době vycházel první doložený fanzin, jehož jednotlivá čísla /tzv. buly/, byla distribuována po celém tehdy známém světě. Logickým vyústěním těchto snah bylo založení první evropské SF-edice nazvané příznačně "Životopisy svatých". Její popularita byla ještě dále podporována jednak mezinárodními setkáními fanoušků /tzv. koncily/, jednak udělováním výročních cen - kanonizací /uznání za svatého/. Poněkud složitější byly právní vztahy okolo autorských honorářů - zdá se, že většina plateb uvízla za nehty tehdejšímu předsednictvu v Římě. I tak byla práce na poli fantastiky velmi výhodná a v Čechách měla mohutné zázemí. Svědčí o tom řada kanonizací /sv. Václav, sv. Ludmila, sv. Vojtěch atd./, na tak malou zemi téměř neuvěřitelné. Postavení Čech jako literární velmoci bylo narušeno až při tzv. sporu o Husovo dílo.

IV.

Český fandom bojující

Postavení Čech na špičce evropské fantastiky přineslo i své

problémy. Vždyť v té době mnohá česká žena rozuměla science-fiction lépe než oficiální kritici z Říma, a tudíž nemohly čtenáře uspokojit suchopárné traktáty edice "Životopisy svatých". Vyspělejší část fandomu začala požadovat nejen psychologickou hloubku postav a filosofický podtext, ale také technickou erudici a barvitý děj. "Chcete věci dvojí, naprosto neslučitelné!" okřikovala je římská kritika i její domácí nohsledi, živí z bohatých prebend okolo setkání fanoušků a literárních cen. Avšak strana novátorů, nazývající se od té doby "podobojí", nehodlala ustoupit. Že stála na správných pozicích, víme dnes zcela jistě. Jak náročné však byly její požadavky, když je ještě ani dnes po pěti letech nedokáže většina našich autorů splnit! Představitelem pokrokářů byl jistý Jan z Husi, nazývaný svými fanoušky Mistr. Zasáhl úspěšně do úprav českého pravopisu i do teorie literárního díla. Jeho životní cíl - vydávání samostatné ST edice pro Čechy - skončil však nezdarem / a v podstatě ho nebylo dosaženo dodnes /. Tragický konec Mistra Jana radikalizoval stoupence "podobojí" - výsledkem bylo politováníhodné období, v němž bylo zmařeno množství životů lidí i literárních památek. Tyto spory se staly nebezpečnými pro celou tehdejší SF-klaku - vždyť to jeden čas vypadalo tak, že fandom bude žádat literaturu podle svého vkusu bez jakéhokoliv ohledu na posvátnou literární kritiku! S tím bylo nutno rázem skoncovat. Českým čtenářům bylo dáno na vybranou: buď si opatří potvrzení, že neumí číst, nebo budou povinně odebírat edici "Životopisy svatých", která byla po delším váhání doplněna některými méně suchopárnými díly ze světského života. Pokud někdo nesusouhlasil, musel se z Čech odstěhovat. Poslední vzdorovětví české fantastiky tohoto období byl exulant Jan Ámos Komenský. O něm a jeho následnících se však mnohem podrobněji dočtete v knize Dr. Ondřeje Neffa "Něco je jinak".

/Úryvek z chystané sbírky poznánek a esejů "Hranatá koule sci-fi"/.

PAGI et PAGUE

KZG 1985

Literatura: My Look at Czech Fantastic Literature, Cimrman, Jára /da/, Newppish and Publish, London, 1982
Vždyť jsem to říkal!, Čech, otec, in: Víno veritas, Housličky 1984
Archiv, ČTK
Generátor náhodných textů, Sarpam, Z., kandidátská práce /dosud nepublikováno/
Něco je jinak, Neff, Ondřej, Albatros, Praha 1981

Bylo pozdní letní odpoledne. Slunce se už klonilo k nedalekým vrškům a laskalo se s vrchními větvemi spanilých topolovníků /Populus futura/. Na břehu řeky, ukryt v zeleném síťoví rákosin, ležel velký plochý kámen a na něm si v příjemném povětří hověly tři malinkaté rosolovité kapénky, křehce průsvitné jako žabí vajíčka. Evidentně byly v dobrém rozmaru. Ty dvě menší do sebe dokonce začaly ze samé radosti žduchat, div se neskutálely do vody.

"No tak, děti moje," okřikla je matka Cellula, "hned přestaňte. Chcete, aby vás sežraly Ryby?"

Ale bylo to, jako když hrách na stěnu hází. Cellulinka a Cytonka se jen schovaly do malé prohlubně a když už myslely, že je matka nevidí, škádlily se dál.

"A už toho mám dost!" spustila Cellula přísně. Nedá se nic dělat, musí děti jaksepatří postrašit. "Jestli toho hned nenecháte, budou z vás Lidé!"

Cellulinka s Cvtonkou se ještě chvilku chichotaly, ale pak se přece jen uklidnily. Dokulily se k mámě a nechaly se pokonejšit. v jejím objetí.

"A mami, kdo to vlastně byli, ti Lidé?" zeptala se Cytonka. Ach, ty kujóně mrňavá, usmívala se matka v duchu, to je najednou zájmu o učenosti! Ale nedala na sobě nic znát a pustila se do vyprávění:

"Lidé, to jsou naši dávní předkové. Víme o nich, že patřili mezi mnohobuněčné, stejně jako dnešní Ryby a Rostliny. Představte si, děti," řekla Cellula, aby dodala svému líčení tajemnosti, "každý z nich byl mnohočetný a obrovský jako tamten topolovník!"

Cellulinka, která byla vždycky tak trochu strašpítel, se ještě úžeji přimkla k matce.

"Dnes už je jasné, že spojitost svého bytí zachovávali podobným způsobem, jako Ryby. Jejich vzrostlí jedinci začali před svým zánikem produkovat dvojí Buňky, zvané Spermie a Vajíčka. Po jejich splynutí, takzvaném oplození, pak nastal obrovsky výbuch mnohonasobných a velmi specializovaných Dělení, kterými opět vznikl dospělý Člověk. A tak pořád dokolečka."

"Mami, a čím se tedy vlastně lišil člověk od Ryby?" zeptala se Cellulinka, poněkud zklamána. "Proč byl tak strašidelný?"

"Hned. Hned se k tomu dostanu, "odpověděla trpělivě matka. "Člověk, abyste věděli, měl rozum. Docela jako my. Jste ještě malé, ale až vyrostete, pochopíte, že náš rozum, založený na dynamických dějích okolo desoxyribonukleových kyselin v našem Jádře /dej mu Cellulon věčnou slávu/, není jediný možný. Ten člověčí například spočíval na kontaktech mezi zvláštními Buňkami, zvanými Neurony."

Děti zůstaly jako opařené, div se v nich protoplazma nesrazila. A Cellula viděla, že musí načnout jiný soudek:

"Lidé velmi trpěli dočasností svého života. Je to zvláštní, ale čím je ten který rozum smrtelnější, tím se tváří nesmrtelněji, aby

před sebou obstál. Člověk si podle všeho myslel, že je korunou všeho stvoření. Domníval se, že všechen ten buněčný kvas okolo jeho opakovaných zrození je tu jen proto, aby lidstvo jako celek dosáhlo jakýchsi kosmických met, jež jsou mu souzeny. Jednobuněčným životem pohrdal. A neustále se vypínal: "Člověk, to zní hrdě!"

Matka Cellula vtipně napodobila samolibé gesto lidské myšlenky a Cellulinka s Cytonkou se smály, až se v nich mitochondrie otrá-saly.

"No tak, děti, nesmějte se tolik," napomenula je matka. "Lidé přeci nemohli za svou nevědomost. Nemohli tušit, jak nevyzpytatelné jsou záměry přírody, jejímiž ústy k nám hovoří velký Cellulon. Poslechněte si, jak to všechno bylo: člověk v průběhu věků neustále zdokonaloval svou psychickou podstatu i tělesnost. A společně s tím se pochopitelně zdokonalovala i dědičná výbava jeho zárodečných Buněk, které v sobě nesly odpovědnost za podobu jeho potomků. A pak došlo ke Skoku a první z těchto vyspělých buněk dosáhly hranice inteligence. Nastal okamžik, kdy se Člověk stal zbytečným."

"Je to všechno zvláštní," řekla Cellulinka zamyšleně a v neobvyklém soustředění švihala svými bičíky. "Tak on si myslel, že je to tu všechno pro něj a zatím..."

"Ano, ano. A zatím on sám byl pouhým prostředkem k dosažení Záměru," doplnila matka. "Ale nemyslete si, děti! Ten neohrabaný mezistupeň, Člověk, byl nutný. Neopovrhujte jím! Je totiž dokázáno, že jedině v mnohobuněčném těle, vystaveném mohutným hnětoucím silám přírody, může dojít k výběru té správné formy pro vyšší život. Pro nás, Celluly Sapiens. Pamatujte, zrodily jsme se z Člověka!!

Cytonka s Cellulinkou byly tak trochu vyvedeny z míry. Už od malička v nich byla pěstována představa o člověčí nicotnosti a teď najednou... Ten svět je ale složitý! Až se jim z toho vakuoly svíraly.

"Víte, děti moje," pokračovala Cellula, "nechtěla bych být v Člověkově povrchové membráně, zvané kůže, když zjistil, že jeho zárodečné Buňky se po oplození přestávají dělit jako dříve a vydaly se na vlastní cestu. Místo, aby i nadále volily strastiplnou okliku přes obrovskou myslící plodnici, zvanou člověk, naučily se tvořit své potomky nedestruktivním Dělením, při kterém byl mateřský jedinec zachován. Bylo to jednodušší, rychlejší a přirozenější. Od té doby již nedospěl žádný lidský tvor. A to byl člověkův konec. Donec jeho populace a konec jeho vesmírných ambicí. Vyhy-nul. Nastoupily jsme my."

Cellula se odmlčela a hluboce rozjímalá. Cellulinka s Cytonkou se celé schoulily, jakoby ani nebyl vlhý srpnový podvečer. Přes propast časů a forem ucítily, že smrt Člověka musela být událost veliká a silná jako Dělení Cellulona.

"Mami," šeptla Cellulinka po chvíli, "povídej nám o něm ještě."

"Tak dobře," svolila matka. "A ty, Cytonko, neplač. Však si to Člověk do jisté míry zavinil sám. Zaneřádl svět tolika svinstvy, že vyhubil většinu Mnohobuněčných a zrychlenými Mutaceni uspíšil přeměnu svých vlastních Buněk v Celluly Sapiens. Takže, konec-konců, nač ty slzičky... Ukaž, já ti to utřu," řekla matka a kutá-lela chvilku Cytonku no kameni, aby oschla.

Hravé odlesky slunečních paprsků na hladině řeky se už zbarvily do oranžova, když Cellula začala znovu vyprávět:

"Víte, děti, ten rozum Člověka byl mimořádně pomatený. Snad to bylo tím, že byl založen na nespolehlivých mezi buněčných spojích. Nevím. Sotva třeba našel odvahu poměřit se s Vesmírem; ovládl ho neklid, zvaný metafyzika. Jen považte: Neustále se pídil no prvot-ních příčinách a přitom mu vůbec nebylo podezřelé, že mezi těmi příčinami nalézá hlavně různé průměty sama sebe. Jistě chudák neměl ani tušení, že nad jeho kroky bdí veliký Cellulon, Jediný a pravý Demiurg před světem..."

"Ale mami..." ozvala se Cytonka nespěle, "co když i my se ple-teme? Co když ani Cellulon..."

" R e c e n z e "

H L E D Á N Í B U D O U C Í H O Č A S U

Hledání budoucího času, "antologie současné světové science fiction", /Práce, 55 000 výtisků, 40,- Kčs/, knížka s krásným programovým názvem, který tušenou Proustovu předlohu odsouvá kamsi daleko do archívu odepsaných skeptiků, byla netrpělivými fanoušky očekávána tři roky. Nakonec jsme se tedy dočkali, a nezklamali se - nejnovější tlustospis obsahuje jedenapadesát krátkých povídek, které je možné všechny pěkně dohromady přečíst za jedinou nastavenou noc.

O to hůř se o nich ovšem píše. Jak je známo, povinností recenzenta je při hodnocení knížky najít vevnitř hlavní myšlenku, patřičně ji proklepat a vydestilovat /často při tom zmiňovaná idea dostane zabrat/ a zhodnotit, zdali je dostatečně závažná, a podle výsledku a nálady pak autora zničit nebo vískat po vlasech. Je to zvyk natolik zaběhnutý a natolik jsme si na něj zvykli, že se z něho může stát samoučel - mně se například v případě H.Z.Č. žádné závažné myšlenky hmatat nechce, nezlobte se - mně se to líbí, jak taky - když co autor, to názor, Philip Dick je geniální psychotik, Asimov a Lem jsou racionalisté, Izakovič je naivní, Ellison ví svoje, pekelní Skandinávci se chechtají a Moorcockovi jsem ani napotřetí nerozuměl. A tak jediné, co ty povídky sjednocuje /když to teda musí být/, je právě současnost, většina povídek pochází z nedávné doby a je to na nich znát. Dál už jenom povídání teče, nápady sviští a myslitelské extázi se poddává i recenzent...

V něčem tahle knížka překvapuje, v něčem je naopak dobrá právě proto, že potvrzuje naše představy. Mě osobně překvapil hned v úvodu pan Arthur Clark s velmi páralovským kouskem Buď nás spojí láska... Kdo by to do tohohle přece už jenom trochu stárnoucího /1917/ srílanského bombardáka řekl? Překvapil mě Philip Dick, který mě asi bude překvapovat vždycky, a stejně platí o Harlanu Ellisonovi, jehož povídka Nevěřte Pozemšťanům /jak poučné/ je teprve jedenapůltým knižním překladem E.H. do našich jazyků - po slovenské verzi jeho a van Vogtova textu Piloti z rodu lidí v 10 x sci-fi, a tudíž PŘEKLÁDEJTE ELLISONA, PŘÁTELÉ, překvapila mě paní Ursula LeGuinová, která ve světě, kde se mezi sebou někdy nedovedou domluvit ani lidé, věří v dorozumění, v opravdový kontakt s každou částí živé i mrtvé hmoty - a to tak, že jí to věříte - překvapil mě Sheckley v povídce Tohle že lidi dělají? /takhle že píše Shecklev?/, překvapil mě Viktor Kolunajev závěrem své povídky Takové legrační stromy, překvapil mě i Gennadij Gor v Konvici na čaj

a Kir Bulyčov v Leonardu číslo dvě. Líbila se mi Russová, líbila se mi Dilovova pointa v Legrangeově bodu, líbili se mi Blish, Pohl, Bloch, Simak a Sturgeon, výskal jsem nad Bringsvaerdiho šipečkami, líbil se mi superponurý a depresivní Nesvadba a vůbec všechny psychofikce, jako třeba Aldissovo Venku. Líbilo se mi, jak správně uvažuje paní Lýdie Chartersová ve Wyndhamově Pavučině... Už to začíná být nudné, vidíte?

Nelíbila se mi předmluva, a nikomu z fandomu se asi nebude líbit, a je to krásné a správné, že se nám nebude líbit, je to dobře, že budeme ohrnovat nos nad vysvětlováním, co vlastně Gernsback udělal a proč, že "i v Sovětském svazu" atd. - fandom je dnes prostě o hodný kus dál, a je to dobře, že bude nad takovou předmluvou ohrnovat nos - i když, příznějme, že v době, kdy byla napsána, ještě byla nutná. Nelíbil se mi Gustavo Gasparini /pointa "Lidstvo zmizelo", myšlená vážně/, nelíbil se mi Varšavskij, jehož povídka vysvětluje právě jenom "pokles zájmu o vědeckofantastickou literaturu líčící přílet cizích bytostí na naši planetu", naprosto mě neuspokojil pan Gerhard Branstner, protože to, co nazval Dokonalým zločinem, nic takového není, nudil mě Izakovič, nešokoval mě Thomas Disch, stejně jako Grešnovův Železný voják, který opisuje Šefnera a další bombardáky, kteří přišli dřív, Ben Bova mohl vyjít klidně pouze v novinách, Frigyes Karinthy rovněž. Nelíbily se mi ilustrace Stanislava Vajceho - ne pro to, co zobrazují, ale protože se k takovéhle knížce nehodí. Hodil by se k ní takový Aleš Lamr nebo někdo jiný, kdo sice dělá taky abstrakce, ale tíhnoucí spíš k pop-artu.

A ještě teď, v téhle chvíli, se mi něco nelíbí, ale to už tady mockrát bylo: že by takovýchhle knížek mohlo vycházet pět do roka, tři u nás, dvě na Slovensku a že nevycházejí.

Pavel Kosatík

V Í C E T A K T U A F A K T U

/poznámka k recenzi/

Velice si vážím toho, co Pavel Kosatík pro náš žánr činí a není toho málo. Když jsem ale při prepisování jeho recenze na blány četl výše uvedené řádky, vzbudily ve mě poněkud rozpačité pocity, zvláště úvod jistého odstavce. Co se týká zařazení líbí-nelíbí jednotlivých povídek, v podstatě se shoduje s mým, ale poněkud se asi budeme rozcházet v hodnocení předmluvy.

Jistě, obsahuje řadu faktů, která sečtělý fan už dávno zná, a pro P.K. nepřinášejí nic nového. Ale každá sbírka takového významu /a ten jí neupírá ani P.K./ potřebuje mít předmluvu. P.K. si

